

CK.0000068012

BẢNG TRƯỜNG

(Biên soạn)

GIỚI, BÌNH ĐẲNG GIỚI³
VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

NGUYỄN
C LIÊU

NHÀ XUẤT BẢN DÂN TRÍ

GIỚI, BÌNH ĐẲNG GIỚI VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

DẶNG TRƯỜNG (*Biên soạn*)

NHÀ XUẤT BẢN DÂN TRÍ

LỜI NÓI ĐẦU

Vai trò của phụ nữ trong sự phát triển của xã hội hiện đại được nhiều học giả quan tâm, nghiên cứu. Trong cuốn "Đại xu thế nữ giới", Naisbitt, một học giả Mỹ cho rằng, việc xuất hiện một loạt những ngành nghề mới như: điện tử, tin học, dịch vụ xã hội đã mở ra cho phụ nữ một triển vọng lớn. Phụ nữ dễ phát huy sở trường trong những lĩnh vực này, đặc biệt là lĩnh vực dịch vụ bao gồm cả vấn đề về y tế và chăm sóc sức khoẻ cộng đồng. Điều này sẽ tạo đà cho phụ nữ phát triển, có vị thế quan trọng trong xã hội, dần tới có địa vị chính trị xác định. Hiện nay, phụ nữ ngày càng vươn lên, tự làm chủ cuộc sống của mình. Họ sẽ là những người giữ vai trò quan trọng trong việc ổn định hoà bình, tham gia quản lý cộng đồng và xã hội, đồng thời là một lực lượng trung kiên của văn hoá trong thế kỷ XXI, xuất phát từ vai trò và vị trí của họ, góp phần tạo dựng nên hình tượng con người hiện đại của kỷ nguyên mới trong

"văn hoá nghỉ ngơi". Phụ nữ còn đóng vai trò quan trọng trong điều tiết dân số, bảo vệ môi trường sinh thái, tạo ra xu thế mới về gia đình, hôn nhân và phương thức sinh con.

Kiến giải của Nasbitt đã được thực tế chứng minh là hoàn toàn đúng nhưng đáng tiếc là trong thực tế, phụ nữ nhiều nơi trên thế giới đang bị trói buộc bởi sự bất bình đẳng giới tồn tại dai dẳng qua nhiều thế hệ. Đây là nguyên nhân quan trọng cản trở việc giải quyết các vấn đề nóng bỏng về môi trường, dân số, sự bất ổn và nghèo đói.

Để giải quyết những vấn đề này, Liên hiệp quốc đã đề ra Mục tiêu Thiên niên kỷ, khẳng định bình đẳng giới là một giải pháp hữu hiệu, giúp các quốc gia trên con đường phát triển bền vững. Mục tiêu do Liên hiệp quốc đề ra được nhiều quốc gia hưởng ứng, trong đó có Việt Nam và thực tế đã khẳng định giải pháp này là một phương hướng chuẩn xác.

Cuốn sách "Bình đẳng giới và phát triển bền vững" trình bày các vấn đề liên quan tới quá trình đạt tới bình đẳng giới, mối quan hệ hữu cơ, tất yếu, khách quan giữa bình đẳng giới và phát triển bền vững, nhằm giúp người đọc hiểu rõ hơn vai trò và tầm quan trọng

của vấn đề này trong sự phát triển của mỗi quốc gia và toàn nhân loại.

Bình đẳng giới cũng như quá trình đấu tranh đòi quyền bình đẳng cho phụ nữ là vấn đề phong phú, đa dạng, đòi hỏi một sự nghiên cứu công phu, phân tích và khảo sát kỹ các mặt về kinh tế, chính trị, điều kiện văn hóa, xã hội, tập quán sinh hoạt v.v... Với ý nghĩa bước đầu, cuốn sách còn có những hạn chế nhất định. Rất mong nhận được góp ý chân tình của bạn đọc để cuốn sách được hoàn chỉnh hơn trong lần xuất bản sau.

TÁC GIẢ

I- BÌNH ĐẲNG GIỚI VÀ PHONG TRÀO PHỤ NỮ VẬN ĐỘNG

1. Lịch sử vấn đề

a/ Vài nét về các phong trào đòi bình đẳng của phụ nữ

Sau nhiều thế kỷ âm thầm sống trong sự "quản chế" của chế độ phụ hệ, sự biến đổi về chính trị và kinh tế khiến phụ nữ dần dần nhận thức lại được vai trò của mình. Mạnh nha từ rất lâu trong lòng các xã hội mà định kiến "trọng nam khinh nữ" được xác lập từ lâu đời, đây đó, thi thoảng, phụ nữ lại cố gắng trỗi dậy đòi quyền sống nhưng đó chỉ là những con sóng tự phát.

Phải chờ đến cuối thế kỷ XIX, cụ thể là từ năm 1865, phong trào đầu tiên đấu tranh đòi quyền tuyển cử cho nữ giới do RM.Pankhurs sáng lập ở Anh mới châm ngòi nổ thực sự cho làn sóng đấu tranh đòi quyền sống, quyền bình đẳng của phụ nữ. Từ đó, phong trào phụ nữ như một dây cháy chậm âm ỷ lan ra khắp châu Âu. Và rồi, mãi đến năm cuối cùng của thế kỷ XIX, một chấm son

lịch sử của phong trào Phụ nữ Thế giới được ghi. Đó là phong trào đấu tranh của phụ nữ ngành dệt và ngành may ở Chicagô (Mỹ) chống bọn chủ, đòi tăng lương và bảo đảm quyền lợi phụ nữ, nổ ra vào ngày 8-3-1899. Cuộc đấu tranh này giành được thắng lợi và dẫn đến phong trào đòi bình đẳng nam nữ của phụ nữ. Phong trào đã thu hút đông đảo quần chúng và được ủng hộ tại nhiều quốc gia, kéo dài đến hơn một thập kỷ. Năm 1910, Hội nghị quốc tế phụ nữ lần thứ II tại Copenhagơ (thủ đô Đan Mạch), theo đề nghị của Clara Zekin lấy ngày 8-3 làm ngày phụ nữ quốc tế.

Phụ nữ đã được đánh động và thức tỉnh sau bao thế kỷ chìm đắm trong thân phận nô lệ. Họ nhận thức được họ là một nửa thế giới, đang góp phần tạo dựng nên thế giới này nhưng phải chịu rất nhiều áp bức bất công. Đã tới lúc họ phải vùng lên đòi quyền sống.

Thực tế cho thấy, ở các nước đang đấu tranh giành độc lập dân tộc, phụ nữ đã khẳng định vai trò to lớn của họ trong công cuộc giải phóng. Ở các nước tư bản, vấn đề phụ nữ cũng được chú ý bởi vai trò của phụ nữ trong sản xuất và đời sống. Đặc biệt, ở các nước đang phát triển, việc "xoá đói giảm nghèo" của phụ nữ có vị trí rất quan trọng.

Ngoài ra, sau hai cuộc chiến tranh thế giới, nhân loại đã chứng kiến vai trò của phụ nữ trong chiến tranh, ngoài chiến trường và ở hậu phương, nổi bật hơn hết là vai trò quan trọng của họ trong việc bảo vệ hoà bình, giải trừ quân bị, ngăn chặn chiến tranh. Thực tế này đặt ra cho thế giới một vấn đề cần phải quan tâm nghiêm túc - đó là vấn đề vị thế của phụ nữ trong xã hội.

Có thể kể ra nhiều tổ chức hoạt động vì phụ nữ như Liên đoàn Phụ nữ Dân chủ Quốc tế, Ủy ban Địa vị Phụ nữ của Liên hiệp quốc, Liên đoàn Thế giới Phụ nữ vì hoà bình và tự do, Tổ chức thế giới của phụ nữ cơ đốc trẻ, Hội đồng Thế giới Phụ nữ Do Thái, Phụ nữ quốc tế xã hội v.v..., đó là chưa kể đến Hội phụ nữ của từng nước và vô số tổ chức Phi Chính phủ của phụ nữ. Mục tiêu phương thức hoạt động của các tổ chức này khác nhau nhưng đều thống nhất ở một điểm - đấu tranh cho quyền của phụ nữ.

Trước yêu cầu khách quan và chủ quan ấy, Liên hiệp quốc nhận thấy thúc đẩy việc giải quyết các vấn đề phụ nữ chính là một nhiệm vụ trọng tâm của thế giới ngày nay nhằm gìn giữ hoà bình và phát triển. Do đó, thập kỷ phụ nữ quốc tế của Liên hiệp quốc đã ra đời,

đánh dấu sự phát triển của phong trào phụ nữ. Bắt đầu từ đây, phong trào phụ nữ ngày càng phát triển, tồn tại và vận động qua nhiều hình thức tổ chức khác nhau.

Trong thập kỷ phụ nữ, phụ nữ khắp năm châu, nhất là các tổ chức tiến bộ tập hợp trong Liên đoàn Phụ nữ Dân chủ Quốc tế, đã đấu tranh mạnh mẽ đòi thực hiện các điều quy định trong "Chương trình hành động quốc tế" nhằm loại trừ mọi sự phân biệt đối xử với phụ nữ. Do sự đòi hỏi của phụ nữ, nhiều nước đã có những đạo luật mới, những chính sách, quyết định cụ thể hoặc những cơ chế để bảo đảm quyền bình đẳng của phụ nữ, cải thiện đời sống của phụ nữ và trẻ em.

Ngày 18/12/1979, Đại hội đồng Liên hiệp quốc họp, thông qua "Công ước loại bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ". Công ước này cụ thể hoá tinh thần của tuyên bố Mêhicô, nêu ra 30 điều khoản cụ thể yêu cầu các quốc gia thực hiện để đảm bảo quyền bình đẳng về mọi mặt của phụ nữ với nam giới. Với công ước này, lần đầu tiên trong lịch sử luật pháp quốc tế, một văn kiện quốc tế có tính chất bắt buộc được thông qua nhằm xoá bỏ mọi sự phân biệt đối xử với phụ nữ.

Sau khi công ước được đại hội đồng Liên hiệp quốc thông qua, phụ nữ khắp các nước đã đấu tranh đòi